

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

เด็กและเยาวชนถือเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าที่จะช่วยพัฒนาประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้าในอนาคต เนื่องจากเยาวชนเป็นความหวังใหม่ของสังคม เป็นวัยที่มีความสมบูรณ์ทั้งทางร่างกายและสติปัญญา เป็นวัยที่กำลังเข้าสู่ตลาดแรงงาน เป็นวัยที่มีศักยภาพเหมาะสมที่จะได้รับการพัฒนาให้เป็นพลังของชาติที่ต้องสืบทอดและรับภาระกิจการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

จากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ความเจริญทางด้านวัตถุเพิ่มมากขึ้นทุกขณะก่อให้เกิดสิ่งเร้าที่กระตุ้นให้เด็กและเยาวชนเสี่ยงต่อการกระทำผิดมากขึ้น ส่งผลให้เด็กและเยาวชนต้องตกเป็นเหยื่อของความเจริญทางด้านวัตถุและเป็นภาระของสังคมอย่างต่อเนื่อง ซึ่งพบว่าแนวโน้มการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนมีมากขึ้นเรื่อยๆ และเมื่อเด็กเหล่านั้นกระทำความผิดก็ต้องได้รับโทษตามกฎหมาย ซึ่งเด็กและเยาวชนเมื่อกระทำผิดจะต้องเข้ารับการฝึกอบรมที่สถานพินิจคุ้มครองเด็กและเยาวชน เพื่อที่เข้ามาปรับเปลี่ยนพฤติกรรมก่อนจะกลับเข้าสู่สังคมอีกครั้ง

จากการจัดกิจกรรมการศึกษาอบรมระบบโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการควบคุมตนเองต่อปัญหาและอุปสรรคสำหรับเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. การวิจัยเรื่อง ผลของการกิจกรรมการศึกษาอบรมระบบโรงเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมที่มีต่อความสามารถในการควบคุมตนเองต่อปัญหาและอุปสรรคของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาผลของการกิจกรรมการศึกษาอบรมระบบโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการควบคุมตนเองต่อปัญหาและอุปสรรคของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน โดยมีสมมติฐานการวิจัยว่า เด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนมีความรู้ ทักษะ และทัศนคติเรื่องความสามารถในการควบคุมตนเองต่อปัญหาและอุปสรรค หลังการเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษาอบรมระบบโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการควบคุมตนเองต่อปัญหาและอุปสรรคสูงกว่าก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษาอบรมระบบโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการควบคุมตนเองต่อปัญหาและอุปสรรคและมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ เด็กและเยาวชนที่อยู่ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดลำปาง ผู้วิจัยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างเพื่อเป็นตัวแทนของประชากรโดยการเลือก

แบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยการเลือกเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดลำปาง จำนวน 29 คน ซึ่งมีเกณฑ์คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ดังนี้

- สามารถเข้าร่วมกิจกรรมตามระยะเวลาที่กำหนด
- มีความเต็มใจในการทดลอง
- สามารถอ่านออกเขียนได้

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) เพื่อศึกษาผลของการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการควบคุมตนเองต่อปัญหาและอุปสรรคสำหรับเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ซึ่งในการวิจัยมีรูปแบบการทดลองแบบ One-Group Pretest-Posttest Design ดังนี้

โดยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 2 ประเภท ได้แก่ เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง และเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งประกอบด้วย

1. แผนการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการควบคุมตนเองต่อปัญหาและอุปสรรคสำหรับเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

2. แบบประเมิน ซึ่งประกอบด้วย 4 ส่วน ดังนี้

- แบบสัมภาษณ์ความต้องการของการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน
- แบบวัดความรู้ เรื่องความสามารถในการควบคุมตนเองต่อปัญหาและอุปสรรค
- แบบวัดทักษะ เรื่องความสามารถในการควบคุมตนเองต่อปัญหาและอุปสรรค
- แบบวัดทัศนคติ เรื่องความสามารถในการควบคุมตนเองต่อปัญหาและอุปสรรค

3. แบบประเมินผลการจัดกิจกรรม

การดำเนินการจัดกิจกรรมและการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการควบคุมตนเองต่อปัญหาและอุปสรรคที่สร้างขึ้น และเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบ่งเป็นขั้นตอนต่อไปนี้

ขั้นก่อนการทดลอง

1. กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เด็กและเยาวชนที่อยู่ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดลำปาง จำนวน 86 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จำนวน 29 คน ซึ่งมีเกณฑ์คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ดังนี้

- สามารถเข้าร่วมกิจกรรมตามระยะเวลาที่กำหนด
- มีความเต็มใจในการทดลอง
- สามารถอ่านออกเขียนได้

ขั้นทดลอง

1. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามสัมภาษณ์ความต้องการของการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน ไปสัมภาษณ์ ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

2. ผู้วิจัยนำแบบประเมินที่จัดทำขึ้นไปวัดความรู้ ทักษะ และทัศนคติเรื่องความสามารถในการควบคุมตนเองต่อปัญหาและอุปสรรคกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 29 คน เพื่อเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างก่อนเข้าร่วมกิจกรรม (Pre-test)

2. ดำเนินการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน โดยจัดกิจกรรมเป็นเวลาต่อเนื่องจำนวน 6 วัน รวมทั้งสิ้น 52 ชั่วโมง ประกอบด้วยกิจกรรมหลัก 13 กิจกรรม โดยผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมขึ้น ณ ห้องกิจกรรมในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดลำปาง

ขั้นหลังการทดลอง

1. หลังจากการดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยนำแบบประเมินไปวัดความรู้ ทักษะ และทัศนคติเรื่องความสามารถในการควบคุมตนเองต่อปัญหาและอุปสรรคของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 29 คน เพื่อเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างหลังการเข้าร่วมกิจกรรม (Post-test)

2. ผู้วิจัยนำแบบประเมินผลการจัดกิจกรรมให้กลุ่มตัวอย่างทั้ง 29 คน ประเมินความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมหลังการเข้าร่วมกิจกรรม

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้รับจากแบบประเมินและแบบประเมินผลการจัดกิจกรรมทั้งก่อนและหลังการทดลอง มาทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติโดยใช้โปรแกรม SPSS for Window โดยกำหนดแนวทาง ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูล แจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละของผู้เข้าร่วมกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการควบคุมตนเองต่อปัญหาและอุปสรรค
2. หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคะแนนจากแบบทดสอบความรู้ ทักษะ ทศนคติ ก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมฯ ของกลุ่มตัวอย่าง
3. เปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อนและหลังการทดลองจากแบบทดสอบความรู้ ทักษะ ทศนคติ ของกลุ่มทดลองด้วยค่าสถิติที (t-test) ที่ระดับนัยสำคัญ .05
4. หาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรมจากแบบประเมินผลการจัดกิจกรรม

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ผลของการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการควบคุมตนเองต่อปัญหาและอุปสรรคสำหรับเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัย โดยแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ความต้องการในการกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการควบคุมตนเองต่อปัญหาและอุปสรรคสำหรับเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

1. ความต้องการในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการควบคุมตนเองต่อปัญหาและอุปสรรคสำหรับเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
2. แผนกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการควบคุมตนเองต่อปัญหาและอุปสรรคสำหรับเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

ตอนที่ 2 ผลการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการควบคุมตนเองต่อปัญหาและอุปสรรคสำหรับเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

ตอนที่ 3 ผลการประเมินความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการควบคุมตนเองต่อปัญหาและอุปสรรคสำหรับเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

ตอนที่ 4 อภิปรายรายละเอียดของผลการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการควบคุมตนเองต่อปัญหาและอุปสรรคสำหรับเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ความต้องการในการกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการควบคุมตนเองต่อปัญหาและอุปสรรคสำหรับเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

1. ความต้องการในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการควบคุมตนเองต่อปัญหาและอุปสรรคสำหรับเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

ผลการตรวจสอบแบบสัมภาษณ์เพื่อวิเคราะห์ความต้องการกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการควบคุมตนเองต่อปัญหาและอุปสรรคสำหรับเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จากผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน มีความเห็นว่า แบบสัมภาษณ์ฯ มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และสามารถนำมาวิเคราะห์ความต้องการในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการควบคุมตนเองต่อปัญหาและอุปสรรคสำหรับเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนได้

สรุปผลการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน พบว่า

1. เด็กและเยาวชนมีปัญหาในเรื่องการควบคุมตนเองต่อปัญหาและอุปสรรค ซึ่งการที่เด็กและเยาวชนกระทำผิดส่วนใหญ่สาเหตุมาจากการไม่สามารถควบคุมอารมณ์ตนเองได้ ทำให้เกิดการทะเลาะวิวาทและนำมาซึ่งการสูญเสีย

2. สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนได้มีแนวทางในการแก้ไขปัญหาระหว่างการควบคุมตนเองต่อปัญหาและอุปสรรคของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน โดยมีการจัดกิจกรรมต่างๆที่ส่งเสริมให้เด็กควบคุมตนเอง เช่น การฟังธรรม การฝึกอาชีพ แต่แนวทางการจัดกิจกรรมอาจไม่ตรงกับการควบคุมตนเองต่อปัญหาอุปสรรคทั้งหมด แต่คิดว่ากิจกรรมน่าจะส่งผลต่อการเสริมสร้างการควบคุมตนเองต่อปัญหาและอุปสรรคของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจได้บ้าง

3. สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนต้องการให้มีการจัดกิจกรรมเพื่อเป็นการส่งเสริมความสามารถในการควบคุมตนเองต่อปัญหาและอุปสรรคสำหรับเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

ลักษณะของกิจกรรมที่เหมาะสมกับการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความสามารถในการควบคุมตนเองต่อปัญหาและอุปสรรคสำหรับเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนควรเป็นกิจกรรมที่สนุกสนาน เกม นันทนาการต่างๆ ที่ทำให้เด็กไม่เครียดแต่สอดแทรกเนื้อหาความรู้เข้าไป สื่ออุปกรณ์ที่ใช้ควรเน้นให้เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วม และได้แสดงออก ส่วนวิทยากรก็ต้องมีความเป็นกันเองกับผู้เข้าร่วมกิจกรรม

2. กิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการควบคุมตนเองต่อปัญหาและอุปสรรคสำหรับเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

ผลการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาและความเหมาะสมของกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการควบคุมตนเองต่อปัญหาและอุปสรรคสำหรับเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน การวัดค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Item-objective Congruency Index : IOC) ตั้งแต่ .50 ขึ้นไป จึงถือว่ามีความสอดคล้องกับเนื้อหา (ดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ, 2550) ได้ผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของกิจกรรมเท่ากับ 1.00 สรุปได้ว่า กิจกรรมที่ออกแบบมีความเหมาะสมและสอดคล้องโดยมีลักษณะ ดังนี้

1. หลักการ

หลักการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน เป็นการศึกษาที่มีลักษณะยืดหยุ่นในหลายๆ ด้าน ทั้งผู้เรียน ผู้สอน ระยะเวลา สถานที่ หลักสูตรเนื้อหา เป็นต้น เป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวกและเป็นผู้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่ดี มีการจัดสภาพและบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ ใช้เทคนิคและวิธีการในการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้สึกรักอยากเรียน กระตุ้นและจูงใจให้เกิดความสนใจในกิจกรรมการเรียนการสอน โดยการดำเนินงานในทุกส่วนจะมีความยืดหยุ่นให้เกิดความเหมาะสมและสะดวกทั้งต่อผู้จัดกิจกรรมและผู้เรียน

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการควบคุมตนเองต่อปัญหาและอุปสรรคสำหรับเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการควบคุมตนเองต่อปัญหาและอุปสรรคก่อนและหลังการจัดกิจกรรมของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการควบคุมตนเองต่อปัญหาและอุปสรรคของกลุ่มทดลอง หลังเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการควบคุมตนเองต่อปัญหาและอุปสรรคสำหรับเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

3. กระบวนการ

กระบวนการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการควบคุมตนเองต่อปัญหาและอุปสรรคสำหรับเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

3.1 การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการศึกษานอกระบบโรงเรียน ความสามารถในการควบคุมตนเองต่อปัญหาและอุปสรรค สถานสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.2 การสร้างกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการควบคุมตนเองต่อปัญหาและอุปสรรคสำหรับเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน มีการกำหนดเนื้อหาและกิจกรรมให้ครอบคลุมหลักการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน ความสามารถในการควบคุมตนเองต่อปัญหาและอุปสรรค ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้เกิดการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงทางความรู้ ทักษะ และทัศนคติตามวัตถุประสงค์ที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้

3.3 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผล ได้แก่

1. แบบประเมิน ซึ่งประกอบด้วย 4 ส่วน ดังนี้ 1) แบบสัมภาษณ์เพื่อวิเคราะห์ความต้องการในการจัดกิจกรรมฯ 2) แบบวัดความรู้เรื่องความสามารถในการควบคุมตนเองต่อปัญหาและอุปสรรค 3) แบบวัดทักษะเรื่องความสามารถในการควบคุมตนเองต่อปัญหาและอุปสรรค 4) แบบวัดทัศนคติเรื่องความสามารถในการควบคุมตนเองต่อปัญหาและอุปสรรค

3.4 การคัดเลือกผู้เข้าร่วมกิจกรรม ได้ทำการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง โดยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้ สามารถเข้าร่วมกิจกรรมตามระยะเวลาที่กำหนด มีความเต็มใจในการทดลอง และหน่วยงานที่ดูแลให้การสนับสนุนในการทดลอง

3.5 การจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการควบคุมตนเองต่อปัญหาและอุปสรรคสำหรับเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน โดยจัดกิจกรรมเป็นเวลาต่อเนื่องจำนวน 6 วัน รวมทั้งสิ้น 52 ชั่วโมง ประกอบด้วยกิจกรรมหลัก 13 กิจกรรม

3.6 การประเมินผล มีการประเมินผลก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มตัวอย่าง ด้วยแบบประเมินและแบบประเมินผลการจัดกิจกรรม เพื่อตรวจสอบความพึงพอใจ รวมถึงข้อเสนอแนะต่างๆที่มีต่อการจัดกิจกรรมของผู้วิจัยอีกด้วย

3. แผนกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการควบคุมตนเองต่อปัญหาและอุปสรรคสำหรับเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

การสร้างแผนกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการควบคุมตนเองต่อปัญหาและอุปสรรคสำหรับเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน (รายละเอียดอยู่ในภาคผนวก ค)

ทั้งนี้กิจกรรมที่จัดใช้เป็นไปตามกระบวนการในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน ในการกำหนดขั้นตอนของการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมเกิดการพัฒนาตนเองทั้งด้านความรู้ ทักษะ และทัศนคติเรื่องการควบคุมตนเองต่อปัญหาและอุปสรรค ตลอดจนมีความรู้ความเข้าใจ และมีความสามารถที่จะควบคุมตนเองต่อปัญหาและอุปสรรคได้ตลอดไป ทั้งนี้ได้ผ่านการตรวจสอบรูปแบบการจัดกิจกรรมจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน ซึ่งลงความเห็นว่ามีเหมาะสมและสามารถนำไปใช้ได้

การจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการควบคุมตนเองต่อปัญหาและอุปสรรค มีการดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. การสำรวจ เพื่อค้นหาความต้องการ ขั้นตอนนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาหาข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการสำหรับเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดลำปาง โดยการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดลำปาง

2. การออกแบบกิจกรรม ผู้วิจัยออกแบบการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการควบคุมตนเองต่อปัญหาและอุปสรรคสำหรับเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน โดยเริ่มขั้นตอนการสร้างเครื่องมือโดยออกแบบ

เครื่องมือที่ใช้สำหรับทำการวิจัย แล้วนำเครื่องมือวิจัยไปส่งให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเหมาะสมของเครื่องมือ และนำเครื่องมือมาปรับแก้ก่อนที่จะนำเครื่องมือไปทดลองใช้ และนำผลจากการทดลองใช้เครื่องมือมาปรับแก้เครื่องมือให้เหมาะสมมากขึ้น

3. การจัดกิจกรรม ขั้นตอนนี้ผู้วิจัยดำเนินการจัดกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งเป็นบทบาทสำคัญของทีมงานและผู้วิจัยที่จะต้องทำงานเป็นทีม และแบ่งหน้าที่บทบาทในการเรียนรู้ ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการควบคุมตนเองต่อปัญหาและอุปสรรคสำหรับเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดลำปาง ซึ่งใช้เวลาทั้งสิ้น 6 วัน รวมทั้งสิ้น 52 ชั่วโมง ประกอบด้วยกิจกรรมหลัก 13 กิจกรรม

4. การประเมินผลการเรียนรู้ ผู้วิจัยประเมินผลการเรียนรู้จากการเข้าร่วมกิจกรรมโดยใช้เครื่องมือ คือ แบบทดสอบความรู้ แบบวัดทักษะความสามารถ วัดทัศนคติ และแบบประเมินความพึงพอใจ

ตอนที่ 2 ผลการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการควบคุมตนเองต่อปัญหาและอุปสรรคสำหรับเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

จากการศึกษาวิจัยสามารถสรุปผลการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการควบคุมตนเองต่อปัญหาและอุปสรรคสำหรับเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ได้ดังนี้

1. การเปรียบเทียบคะแนนจากแบบวัดความรู้เรื่องความสามารถในการควบคุมตนเองต่อปัญหาและอุปสรรคระหว่างก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า คะแนนเฉลี่ยของความรู้ในการดูแลตนเองมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยคะแนนความรู้เฉลี่ยหลังการเข้าร่วมกิจกรรมสูงกว่าก่อนการเข้าร่วมกิจกรรม

2. การเปรียบเทียบคะแนนจากแบบวัดทักษะเรื่องความสามารถในการควบคุมตนเองต่อปัญหาและอุปสรรคระหว่างก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า คะแนนเฉลี่ยของทักษะการปฏิบัติในการดูแลตนเองมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยคะแนนทักษะการปฏิบัติเฉลี่ยหลังการเข้าร่วมกิจกรรมสูงกว่าก่อนการเข้าร่วมกิจกรรม

3. การเปรียบเทียบคะแนนจากแบบวัดทัศนคติเรื่องความสามารถในการควบคุมตนเองต่อปัญหาและอุปสรรคระหว่างก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า คะแนนเฉลี่ยของทัศนคติในการดูแลตนเองมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยคะแนนทัศนคติเฉลี่ยหลังการเข้าร่วมกิจกรรมสูงกว่าก่อนการเข้าร่วมกิจกรรม

จากผลการจัดกิจกรรมแสดงให้เห็นว่า หลังการเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการควบคุมตนเองต่อปัญหาและอุปสรรคสำหรับเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ทำให้เด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมมีความรู้ ทักษะ และทัศนคติเรื่องความสามารถในการควบคุมตนเองต่อปัญหาและอุปสรรคสูงมากขึ้น ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้

ตอนที่ 3 ผลการประเมินความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการควบคุมตนเองต่อปัญหาและอุปสรรคสำหรับเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

จากการประเมินความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการควบคุมตนเองต่อปัญหาและอุปสรรคสำหรับเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ด้วยแบบประเมินผลการจัดกิจกรรม พบว่า เด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมมีความพึงพอใจเฉลี่ยในด้านรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.67$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความพึงพอใจเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านวิทยากร ($\bar{X} = 4.77$) อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการจัดกิจกรรม ($\bar{X} = 4.71$) อยู่ในระดับมากที่สุด และความพึงพอใจเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านเนื้อหา ($\bar{X} = 4.53$) อยู่ในระดับมากที่สุด

ผลการประเมินดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่า กิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการควบคุมตนเองต่อปัญหาและอุปสรรคสำหรับเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน มีความเหมาะสมทั้งทางด้านเนื้อหา รูปแบบการจัดกิจกรรม และวิทยากร ส่งผลให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมอยู่ในระดับมากที่สุด

ตอนที่ 4 การอภิปรายรายละเอียดของผลการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการควบคุมตนเองต่อปัญหาและอุปสรรคสำหรับเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

จากการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการควบคุมตนเองต่อปัญหาและอุปสรรคสำหรับเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน พบว่า กิจกรรมทั้ง 13 กิจกรรมสามารถเสริมสร้างความสามารถในการควบคุมตนเองต่อปัญหาและอุปสรรคสำหรับเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนได้ และยังเป็นกิจกรรมที่เด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนมีความสนใจในการร่วมกิจกรรม ทั้งนี้เนื่องจากเป็นกิจกรรมที่สนุกสนานและเน้นให้เด็กและเยาวชนได้มีส่วนร่วม ซึ่งกิจกรรมที่เด็กและเยาวชนให้ความสนใจมากที่สุด คือ กิจกรรมเหตุเกิดเพราะใคร กิจกรรมหัวใจ

ฉันใครดูแล กิจกรรมรับหรือไม่ และกิจกรรมทุกปัญหามีทางแก้ไข ซึ่งทั้ง 4 กิจกรรมที่เด็กและเยาวชนให้ความสนใจเป็นอย่างมากมีลักษณะที่เหมือนกันคือ เป็นกิจกรรมที่ให้เด็กและเยาวชนได้แสดงบทบาทสมมติ นอกจากกิจกรรมทั้ง 4 กิจกรรมที่เป็นกิจกรรมบทบาทสมมติที่เด็กและเยาวชนชอบมากที่สุดแล้ว ยังมีกิจกรรมที่เยาวชนรู้สึกสนุกสนานในการร่วมกิจกรรมอีกหลายกิจกรรม เช่น กิจกรรมนี้แหละตัวฉัน กิจกรรมวางแผนชีวิต พิชิตเป้าหมาย โดยกิจกรรมทั้ง 2 มีลักษณะเด่นคือ ให้เด็กและเยาวชนได้วาดภาพระบายสี ซึ่งเป็นกิจกรรมที่เด็กและเยาวชนมีความสุขขณะที่ทำกิจกรรมเป็นอย่างมาก

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบว่าอีกหลายกิจกรรมที่เด็กและเยาวชนเข้าร่วมทำให้ผู้วิจัยประหลาดใจ เช่น กิจกรรมฉันเก่งแค่ไหน โดยกิจกรรมนี้จะมีใบความรู้เรื่องการรับรู้ความสามารถในการควบคุมตนเอง ก่อนที่ผู้วิจัยจะให้ความรู้เรื่องการรับรู้ความสามารถในการควบคุมตนเองแก่เด็กและเยาวชน ผู้วิจัยได้สอบถามถึงวิธีการควบคุมตนเอง ปรากฏว่าเด็กและเยาวชนสามารถบอกวิธีการควบคุมตนเองได้ทั้งหมด โดยแต่ละคนจะมีวิธีการแตกต่างกันไป แต่เด็กและเยาวชนส่วนใหญ่ได้ตอบตรงกันว่า ทราบว่าจะต้องทำอะไรในการควบคุมตนเองแต่ไม่สามารถควบคุมตนเองได้ และสิ่งที่ทำให้ผู้วิจัยประหลาดใจกับการจัดกิจกรรมในครั้งนี้ก็อย่างหนึ่งคือ ในการจัดการอภิปรายกลุ่มร่วมกันระหว่างผู้วิจัยกับเด็กและเยาวชน ถ้ามีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์กันผู้วิจัยจะพบว่า เด็กและเยาวชนจะมีประสบการณ์ในด้านต่างๆมากมาย โดยเฉพาะประสบการณ์เกี่ยวกับการดำเนินชีวิต เด็กและเยาวชนเหล่านี้มีมุมมองความคิดที่โตเกินกว่าอายุตนเอง แต่เพียงเพราะเหตุการณ์ความผิดพลาดในอดีตที่ไม่สามารถควบคุมตนเองได้ทำให้หลงกระทำผิด จนเป็นเหตุให้ต้องเข้ารับการฝึกอบรมที่สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายที่ต้องการศึกษาผลของการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการควบคุมตนเองต่อปัญหาและอุปสรรคสำหรับเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน โดยในการอภิปรายผลการวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งประเด็นในการอภิปรายออกเป็นประเด็นต่างๆ ดังนี้

1. การอภิปรายผลการวิเคราะห์ความต้องการในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการควบคุมตนเองต่อปัญหาและอุปสรรคสำหรับเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

จากการนำผลการสัมภาษณ์ความต้องการในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการควบคุมตนเองต่อปัญหาและอุปสรรคสำหรับเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนมาวิเคราะห์ พบว่า

เด็กและเยาวชนมีปัญหาในเรื่องการควบคุมตนเองต่อปัญหาและอุปสรรค ซึ่งการที่เด็กและเยาวชนกระทำผิดส่วนใหญ่สาเหตุมาจากการไม่สามารถควบคุมอารมณ์ตนเองได้ ทำให้เกิดการทะเลาะวิวาทและนำมาซึ่งการสูญเสีย เด็กและเยาวชนที่อยู่ร่วมกันในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ล้วนเป็นเด็กที่ถูกดำเนินคดีอาญาในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นคดีความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย ความผิดเกี่ยวกับเพศ ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ ฯลฯ ซึ่งสาเหตุของการกระทำผิดส่วนใหญ่เกิดจากการคบเพื่อน ความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ การถูกผู้อื่นชักจูงหรือบังคับ สภาพครอบครัว สภาพฐานะทางเศรษฐกิจ ความคิดคะนอง การทะเลาะวิวาท และการป่วยทางจิต ซึ่งสอดคล้องกับสุริรา นิมิตรนิวัฒน์ (2553) ได้กล่าวถึงสาเหตุของปัญหาเด็กและเยาวชน ไม่ว่าจะเป็น การติดยาเสพติด การดื่มแอลกอฮอล์ การทะเลาะวิวาท ก้าวร้าวใช้ความรุนแรง ปัญหาสุขภาพจิต ความเครียด ซึมเศร้า ฆ่าตัวตาย ปัญหาทางการเรียน ฯลฯ เหล่านี้แสดงให้เห็นว่า เด็กและเยาวชนมีความสามารถเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคในระดับต่ำ ขาดความเข้มแข็ง อดทนในการเผชิญปัญหา ไม่สามารถอดทนต่อความเหนื่อยยาก ขาดความเชื่อมั่นในตนเองว่าสามารถแก้ปัญหาและควบคุมสิ่งต่างๆ ได้ นอกจากนี้ นันทิยา วชิรลาภไพฑูรย์ (2547) ได้กล่าวว่า เด็กและเยาวชนผู้ที่กระทำผิดส่วนใหญ่มักจะมีพื้นฐานมาจากปัญหาส่วนตัว ปัญหาครอบครัว หรือปัญหาทางด้านสังคม ซึ่งหากมีการส่งเสริม AQ น่าจะมีการช่วยช่วยให้ปัญหาทางด้านอารมณ์ลดลง ส่งเสริมให้เยาวชนมีทักษะในการแก้ปัญหา และเกิดความเชื่อมั่นในตนเองสูงขึ้นเมื่อต้องเผชิญกับปัญหาและอุปสรรค ดังนั้นการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการควบคุมตนเองต่อปัญหาและอุปสรรคจึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

1. จากความจำเป็นที่ต้องส่งเสริมความสามารถในการควบคุมตนเองต่อปัญหาและอุปสรรคสำหรับเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนทำให้ทางสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน มีความต้องการให้มีการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อส่งเสริมความสามารถในการควบคุมตนเองต่อปัญหาและอุปสรรคสำหรับเด็กและเยาวชน ซึ่งกิจกรรมที่ต้องการให้จัดควรเป็นกิจกรรมที่ให้เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม เพราะการที่ให้เด็กและเยาวชนได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม จะเป็นการเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนได้สร้างการเรียนรู้บนพื้นฐานเชิงประสบการณ์ ได้สะท้อนความคิด มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน แก้ไขปัญหาร่วมกัน ซึ่งเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนโดยส่วนใหญ่แล้วเป็นเด็กที่มีประสบการณ์ชีวิตและมีความแตกต่างกันมาก ถ้าเราให้เด็กได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ความคิดเห็นซึ่งกันและกันจะทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ได้ดี นอกจากนี้การให้เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมในกิจกรรม เป็นการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพเพราะเน้นให้ผู้เรียนได้แสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมกับความรู้จึงเหมาะสมอย่างยิ่งที่จะนำมาประยุกต์ใช้เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการควบคุมตนเองต่อปัญหาและอุปสรรค การใช้ได้มีส่วนร่วมเป็นการเรียนที่เรียนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ผู้สอนเป็นผู้ช่วยในการจัดกระบวนการเรียน การสอนที่อำนวยความสะดวกให้เกิดการสร้างความรู้ นอกจากนี้สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนมีความต้องการให้จัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนโดยมีลักษณะที่สำคัญของกิจกรรมที่จัดขึ้นให้กับเด็กและเยาวชนควรเป็นกิจกรรมที่สามารถช่วยส่งเสริมให้เด็กรู้จักคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นได้ ซึ่งสอดคล้องกับ สุมาลี สังข์ศรี (2539) ได้กล่าวถึงหลักการและเหตุผลของการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนมี ว่าการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนจะต้องส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์และการแก้ปัญหา กิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนควรจะพัฒนากลุ่มเป้าหมายให้เป็นผู้คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น ฝึกให้ผู้เรียนรู้จักวิเคราะห์ปัญหา รู้จักหาวิธีแก้ปัญหามาทดลองปัญหา และถ้าวิธีการดังกล่าวแก้ปัญหาไม่ได้ก็จะกลับมาตั้งต้นหาวิธีการแก้ปัญหาอื่นๆมาทดลองจนกระทั่งแก้ปัญหาได้ลุล่วง

นอกจากนี้กิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนที่จัดให้เด็กและเยาวชนควรเป็นกิจกรรมที่สนุกสนาน เกม นันทนาการต่างๆ ที่ทำให้เด็กไม่เครียดแต่สอดแทรกเนื้อหาความรู้เข้าไป สื่ออุปกรณ์ที่ใช้ควรเน้นให้เหมาะสมกับความสนใจของเด็กและเยาวชน และได้แสดงออก ส่วนวิทยากรก็ต้องมีความเป็นกันเองกับผู้เข้าร่วมกิจกรรม

2. การอภิปรายผลการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการควบคุมตนเองต่อปัญหาและอุปสรรคสำหรับเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

การจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการควบคุมตนเองต่อปัญหาและอุปสรรคสำหรับเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดกิจกรรมโดยนำหลักการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน มาใช้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการควบคุมตนเองต่อปัญหาและอุปสรรค เพื่อให้เด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนมีความรู้ ทักษะ และทัศนคติเรื่องความสามารถในการควบคุมตนเองต่อปัญหาและอุปสรรคไปในทางที่ดีขึ้น โดยในการจัดกิจกรรมจะมีทั้งการจัดกิจกรรมกลุ่มใหญ่และแบ่งกลุ่มย่อยเพื่อให้มีการปฏิบัติกิจกรรมร่วมกันเป็นกลุ่มย่อย จำนวน 5 กลุ่ม กลุ่มละ 5-6 คน ซึ่งแต่ละกิจกรรมที่จัดเน้นให้เด็กและเยาวชนได้ร่วมกันทำงาน เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ปรึกษาหารือกันภายในกลุ่ม และเปิดใจในการรับฟังผู้อื่นมากขึ้น ส่วนกิจกรรมที่จัดจะปรับเน้นเวลา สถานที่ ให้เหมาะสมกับสภาพ การรับรู้ความต้องการของเด็กและเยาวชน เน้นสถานการณ์ต่างๆ ที่อยู่ใกล้ตัวของเด็กและเยาวชนมากที่สุด เน้นการลงมือปฏิบัติ การแสดงบทบาทสมมติ การแสดงความคิดเห็น ซึ่งแต่ละกิจกรรมผู้วิจัยจะดำเนินการตามขั้นตอนที่ได้ออกแบบไว้ ทั้งนี้ผู้วิจัยได้สรุปความคิดที่ได้รับจากการสรุปของเด็กและเยาวชนในการจัดกิจกรรมเพื่อเป็นการส่งเสริมความคิด ทำให้เด็กและเยาวชนรู้สึกว่าคุณภาพและสามารถนำแนวทางที่สรุปไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

จากผลการทดลองจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการควบคุมตนเองต่อปัญหาและอุปสรรคสำหรับเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน พบว่า

ค่าเฉลี่ยของคะแนนจากแบบวัดความรู้ ทักษะ และทัศนคติเรื่องความสามารถในการควบคุมตนเองต่อปัญหาและอุปสรรคสำหรับเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนหลังการทดลองทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการรับรู้ความสามารถของตนเองที่จะควบคุมตนเองให้ผ่านพ้นต่อปัญหาและอุปสรรค ด้านการมีความคิดเชิงรุก ด้านความไม่ย่อท้อ และด้านมีความพยายามในการหาทางออกของปัญหา มีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้นทุกด้าน ซึ่งคะแนนจากแบบวัดความรู้มีด้านพยายามหาทางออกของปัญหามากที่สุด ซึ่งหมายถึง การออกแบบกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการควบคุมตนเองต่อปัญหาและอุปสรรคในด้านพยายามหาทางออกของปัญหาประสบผลสำเร็จได้ดี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่ากิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อส่งเสริมความสามารถในด้านพยายามหาทางออกของปัญหาเป็นกิจกรรมที่ผู้วิจัยออกแบบโดย

ให้เด็กและเยาวชนได้ลงมือทำกิจกรรมและยังอาศัยประสบการณ์เดิมของเด็กและเยาวชนเป็นส่วนหนึ่งในการทำกิจกรรม ซึ่งสอดคล้องกับ Kolb (1984) ได้กล่าวว่า การเรียนรู้จากประสบการณ์มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อกิจกรรมการเรียนรู้การศึกษานอกระบบโรงเรียน เพราะจะช่วยสร้างประสบการณ์ ความรู้ให้แก่บุคคลในลักษณะการปรับเปลี่ยนประสบการณ์ ความรู้ ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมายและมีคุณค่าต่อตัวผู้เรียนเอง อีกทั้งยังสามารถนำไปเป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวัน เปิดโอกาสให้บุคคลได้ลงมือกระทำได้มีประสบการณ์ตรงและจริง รู้จักคิดและกระทำ โดยสามารถสะท้อนความคิด หรือไตร่ตรองอย่างรอบคอบ อันนำไปสู่การเรียนรู้ที่มีความหมายของแต่ละบุคคล นอกจากนี้ยังมีการเล่นบทบาทสมมติซึ่งเป็นกิจกรรมที่เด็กและเยาวชนมีความสนใจ ทำให้เด็กและเยาวชนเกิดการเรียนรู้ได้ดี กิจกรรมที่จัดขึ้นเป็นกิจกรรมที่มีความสนุกสนาน และเหมาะสมกับเด็กและเยาวชน แล้วยังมีการปรับเปลี่ยนเวลาเพื่อให้เหมาะสมกับความต้องการของกลุ่มเด็กและเยาวชน ซึ่งสอดคล้องกับอาชัญญา รัตนอุบล (2544) ได้อธิบายถึงลักษณะของการศึกษานอกระบบโรงเรียนว่าควรมี ระยะเวลา เวลาของการเรียน การสอนจะมีความยืดหยุ่นเป็นไปตามลักษณะของเรื่องที่จะศึกษา และลักษณะของกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนที่จัดขึ้น ซึ่งสามารถเรียนได้ในเวลาราชการนอกเวลา ตอนเย็น ตอนกลางคืน หรือช่วงใดช่วยหนึ่งก็ได้ตามความสะดวก และความเหมาะสมของผู้เรียน โดยไม่กำหนดเวลาไม่แน่นอน สามารถเรียนได้ตลอดชีวิต สำหรับระยะเวลาที่ใช้เรียนจะเป็นระยะเวลาช่วงสั้น โดยขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน

คะแนนจากแบบวัดทักษะและทัศนคติมีคะแนนด้านการรับรู้ความสามารถของตนเองที่จะควบคุมตนเองให้ผ่านพ้นต่อปัญหาและอุปสรรคมากที่สุด ซึ่งหมายถึงการออกแบบกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการควบคุมตนเองต่อปัญหาและอุปสรรคในด้านการรับรู้ความสามารถของตนเองที่จะควบคุมตนเองให้ผ่านพ้นต่อปัญหาและอุปสรรคส่งผลให้ทักษะและทัศนคติของเด็กและเยาวชนมากกว่าด้านอื่นๆ ทั้งนี้เนื่องมาจากการออกแบบกิจกรรมของผู้วิจัยที่เหมาะสมกับกลุ่มเด็กและเยาวชน โดยผู้วิจัยได้มีการจัดกิจกรรมที่อาศัยประสบการณ์เดิมของผู้เข้าร่วมกิจกรรม ให้เด็กและเยาวชนได้ลงมือทำกิจกรรม และสร้างบรรยากาศที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข (2543) ได้กล่าวว่า ความร่วมมือจะเสริมการเรียนรู้ และสร้างสำนึกของการมีส่วนร่วมแก่ผู้เข้าร่วมจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้ดำเนินการจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เข้าร่วมยอมรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่าง กระตุ้นสำนึกในความเชื่อมั่น ความไว้วางใจซึ่งกันและกัน มีความพร้อม ความมั่นใจในการแสดงความคิดเห็น การเสนอประสบการณ์และแสดงศักยภาพของตน และพร้อมที่จะให้โอกาส

ซึ่งกันและกัน มีความพร้อม ความมั่นใจในการแสดงความคิดเห็น การเสนอประสบการณ์และแสดงศักยภาพของตน และพร้อมที่จะให้โอกาสซึ่งกันและกัน บรรยากาศของการสร้างความร่วมมือกันในลักษณะการทำงานเป็นทีมเพื่อร่วมกันคิด วิเคราะห์ แก้ปัญหาจะช่วยเสริมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น และยังมีการเล่นบทบาทสมมติซึ่งเป็นกิจกรรมที่เด็กและเยาวชนมีความสนใจ ซึ่งตรงกับ Burnard (1996) ได้กล่าวว่าบทบาทสมมติ เป็นการจัดสถานการณ์และแสดงบทบาทในสถานการณ์นั้นแล้วเรียนรู้จากการแสดง หลังจากแสดงบทบาทสมมติแล้วการคิด ทบทวนเป็นสิ่งจำเป็น ตามด้วยการให้ข้อมูลป้อนกลับ เพื่อจะให้เกิดการเรียนรู้ใหม่ขึ้น อาจต้องมีการแสดงซ้ำเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมโดยเพิ่มทักษะหรือบทบาทใหม่ที่ได้ข้อมูล การเล่นบทบาทสมมติเป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์ได้ดี ดังนั้นเมื่อเด็กและเยาวชนได้ทำกิจกรรมที่เชื่อมโยงกับประสบการณ์เดิมของตน ได้ลงมือทำกิจกรรมด้วยตนเอง และมีความสุขจากการร่วมกิจกรรม จึงส่งผลให้คะแนนด้านทักษะและทัศนคติในเรื่องการรับรู้ด้านการรับรู้ความสามารถของตนที่จะควบคุมตนเองให้ผ่านพ้นต่อปัญหาและอุปสรรคมีคะแนนมากที่สุด

การเปรียบเทียบคะแนนจากแบบทดสอบความรู้ ทักษะ และทัศนคติในการดูแลตนเอง ก่อนและหลังการทดลอง พบว่า คะแนนเฉลี่ยจากแบบทดสอบความรู้ ทักษะ และทัศนคติเรื่องความสามารถในการควบคุมตนเองต่อปัญหาและอุปสรรคก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า หลังการเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการควบคุมตนเองต่อปัญหาและอุปสรรคสำหรับเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ทำให้เด็กและเยาวชนมีความรู้ ทักษะและทัศนคติเรื่องความสามารถในการควบคุมตนเองดีขึ้นจากการเข้าร่วมกิจกรรมครั้งนี้ ซึ่งสอดคล้องกับ ปภาวดี แฉ่งศิริ (2527) ได้ศึกษาผลการควบคุมตนเองต่อพฤติกรรมก่อนกวนในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนชลธารวิทยา จังหวัดชุมพร จำนวน 54 คน จัดเป็นกลุ่มทดลอง 1 ห้องเรียน กลุ่มควบคุม 1 ห้องเรียน การวิจัยครั้งนี้แบ่งเป็น 3 ระยะ คือ ระยะแรกหาเส้นพฤติกรรมของนักเรียน ระยะที่สองทำการฝึกกระบวนการควบคุมตนเอง และระยะที่สามคือระยะติดตามผล ผลการวิจัยพบว่า การควบคุมตนเองสามารถลดพฤติกรรมก่อกวนในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ได้ นอกจากนี้ Bolstad และ Johnson (Bolstad และ Johnson , 1972 อ้างถึงในนันทิยา วชิรลาภไพฑูรย์) ใช้กระบวนการควบคุมตนเองลดพฤติกรรมก่อกวนในชั้นเรียนของนักเรียนเกรด 1 และ 2 จำนวน 38 ผลปรากฏว่ากลุ่มทดลองมีพฤติกรรมก่อกวนในชั้นเรียนลดลงมากกว่ากลุ่มควบคุม

จากงานวิจัยข้างต้นแสดงให้เห็นว่าควบคุมตนเองเป็นทักษะที่สามารถฝึกฝนกันได้ และถ้าเราต้องการพัฒนาทักษะความสามารถในการควบคุมตนเองต่อปัญหาและอุปสรรค ถ้ามีวิธีการที่มี

ประสิทธิภาพเราก็สามารถทำได้ ซึ่งได้อันสอดคล้องกับผลการวิจัยของผู้วิจัยในครั้งนี้ที่มีคะแนนเฉลี่ยของความรู้ ทักษะ และทัศนคติเรื่องการควบคุมตนเองต่อปัญหาและอุปสรรคสูงขึ้นหลังจากเข้าร่วมกิจกรรมซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน

จากการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการควบคุมตนเองต่อปัญหาและอุปสรรคสำหรับเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนในครั้งนี้ ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดลำปาง จำนวน 29 คน และแต่ละคนมาจากหลากหลายพื้นที่ ได้แก่ จังหวัดแพร่ จังหวัดน่าน จังหวัดอุดรธานี จังหวัดเชียงราย และจังหวัดลำปาง ซึ่งเด็กและเยาวชนเหล่านี้มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มประชากรในการวิจัยครั้งนี้คือ เด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนในภาคเหนือ ดังนั้นเมื่อการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการควบคุมตนเองต่อปัญหาและอุปสรรคสำหรับเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนในครั้งนี้สามารถเสริมสร้างความสามารถในการควบคุมตนเองต่อปัญหาและอุปสรรคสำหรับเด็กและเยาวชนในกลุ่มตัวอย่างได้ก็น่าจะส่งผลให้กิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการควบคุมตนเองต่อปัญหาและอุปสรรคสำหรับเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนในภาคเหนือได้เช่นกัน

จากการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการควบคุมตนเองต่อปัญหาและอุปสรรคสำหรับเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ผู้วิจัยได้พบอุปสรรคในการวิจัย คือ ผู้เข้าร่วมกิจกรรมต้องใช้เวลาในการดำเนินกิจกรรมแต่ละกิจกรรมค่อนข้างนานในทุกกิจกรรมเนื่องจากผู้เข้าร่วมกิจกรรมเป็นเด็กและเยาวชนที่มีลักษณะที่แตกต่างกัน และมีปัญหาทางด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ มักจะมีการพูดคุย เล่นกันขณะทำกิจกรรม และจะชวนวิทยากรออกนอกประเด็นอยู่เสมอ จึงทำให้ผู้วิจัยต้องใช้เวลามากในการดำเนินกิจกรรม ในระหว่างการดำเนินกิจกรรม เมื่อมีการแบ่งกลุ่มเป็นกลุ่มละ 5 - 6 คน พบว่าผู้เข้าร่วมบางคนไม่ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรม เช่น นั่งเล่น นั่งคุยกับผู้เข้าร่วมคนอื่น ผู้วิจัยแก้ปัญหาโดยให้ผู้เข้าร่วมเขียนระบุน้ำที่ของตนเองลงในผลงานด้วย จึงทำให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นและให้ความร่วมมือในการทำงานกลุ่มมากกว่าเดิม นอกจากนี้การที่ผู้เข้าร่วมกิจกรรมเป็นเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนทำให้เกิดปัญหาเรื่องเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรม เช่น ขณะร่วมกิจกรรมมีญาติมาเยี่ยมต้องออกไปพบญาติประมาณ 30 นาที หรือผู้ร่วมกิจกรรมเข้าร่วมกิจกรรมตลอดระยะเวลาที่จัดกิจกรรมแต่เมื่อถึงเวลาที่ผู้วิจัยจะทำการประเมินผลหลังจากการจัดกิจกรรมได้มีญาติมาประกันตัวผู้เข้าร่วมกิจกรรมออกไป ทำให้ผู้วิจัยต้องตัดผู้เข้าร่วมกิจกรรมคนนั้นออกไปจากการทดลอง ซึ่งส่งผลให้จำนวนสมาชิกไม่เป็นไปตามที่ผู้วิจัยวางแผนไว้

แม้ว่าจะประสบปัญหาดังที่กล่าวมาแต่ผู้วิจัยก็สามารถจัดกิจกรรมสำเร็จลุล่วงด้วยอย่างดี ทั้งนี้เนื่องจากผู้วิจัยได้มองเห็นความสำคัญของความแตกต่างของเด็กและเยาวชนแต่ละคนว่ามีความแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับอาชัญญา รัตนอุบล (2544) ได้กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยจะต้องคำนึงถึงความหลากหลายและความแตกต่างของผู้เรียนเป็นอย่างมาก กลุ่มเป้าหมายของการศึกษานอกระบบโรงเรียนประกอบด้วยบุคคลที่มีความแตกต่างในด้านต่างๆ ทั้งเพศ วัย อายุ อาชีพ ความสนใจ ฯลฯ ดังนั้นผู้สอนจะต้องตระหนักถึงความแตกต่างเหล่านี้ และพยายามหาวิธีการสอนที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย โดยให้อิสระผู้เรียนให้เรียนตามความสามารถ ตามเวลาที่สะดวก และตรงกับวรรรต์น์ อภินันท์กุล (2551) ได้กล่าวถึงการศึกษาอกระบบโรงเรียนว่าการศึกษาอกระบบโรงเรียน ว่าเป็นการศึกษาที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบ วิธีการจัดการศึกษา ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญของการสำเร็จการศึกษา โดยเนื้อหาหลักสูตรต้องมีความเหมาะสม สอดคล้องกับสภาพปัญหา และความต้องการของบุคคลแต่ละกลุ่ม เมื่อผู้วิจัยนำหลักการดังกล่าวมาทำให้การจัดกิจกรรมผ่านพ้นไปด้วยดี

3. การอภิปรายผลการประเมินความพึงพอใจกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการควบคุมตนเองต่อปัญหาและอุปสรรคสำหรับเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

จากการประเมินผลความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการควบคุมตนเองต่อปัญหาและอุปสรรคสำหรับเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน พบว่า ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความพึงพอใจเฉลี่ยในด้านรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.67$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความพึงพอใจเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านวิทยากร ($\bar{X} = 4.77$) อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการจัดกิจกรรม ($\bar{X} = 4.71$) อยู่ในระดับมากที่สุด และความพึงพอใจเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านเนื้อหา ($\bar{X} = 4.53$) อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้สามารถอภิปรายเป็นรายด้านเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้ดังนี้

1. ด้านวิทยากร (ผู้จัดกิจกรรม) มีระดับความพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{X} = 4.67$)

ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความพึงพอใจต่อการถ่ายทอดความรู้ของผู้วิจัยและสามารถสร้างบรรยากาศการเรียนรู้แบบเป็นกันเองให้ความสนใจต่อผู้เข้าร่วมกิจกรรมในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อคำถามที่ว่าวิทยากรสามารถถ่ายทอดความรู้ได้ดีมีค่าระดับความพึงพอใจมาก

ที่สุด ($\bar{X} = 4.76$) เนื่องด้วย ผู้วิจัยมีการเตรียมข้อมูล และทำการศึกษาค้นคว้าความรู้มาอย่างละเอียดและครอบคลุม รวมทั้งทำการศึกษารายละเอียดของกฎ กติกาในการเล่นเกมนหรือกิจกรรมต่างๆ มาอย่างถ่องแท้ พร้อมทั้งมีการฝึกซ้อมการบรรยายความรู้ในเรื่องต่างๆ ทดลองปฏิบัติกิจกรรม หรือเกมต่างๆล่วงหน้าเพื่อให้เกิดความแม่นยำและถูกต้องมากที่สุด นอกจากนี้ผู้สอนยังได้จัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางทำให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงความรู้ที่ผู้สอนต้องการถ่ายทอดได้อย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับอาชญา รัตน์อุบล (2544) การเรียนการสอน และวิธีการเน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และสนับสนุนแหล่งวิทยาการ และภูมิปัญญา ท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้ประโยชน์ในการเรียนการสอนอย่างเต็มที่ ด้วยเหตุนี้คุณสมบัติของผู้สอนจึงไม่จำกัดวุฒิ หากอาศัยบุคคลากรที่มีความชำนาญด้านต่าง ๆ มาเป็นผู้สอนในลักษณะของวิทยากรผู้ให้ความรู้เฉพาะเรื่อง กิจกรรมการเรียนการสอนจะจัดในสภาพแวดล้อมที่มีความสัมพันธ์กับการดำรงชีวิตประจำวันของผู้เรียน และเป็นกิจกรรมที่มีลักษณะยืดหยุ่น และสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับการเรียนการสอน และวิธีการจัดกลุ่มผู้เรียนก็จะจัดให้สนับสนุนบรรยากาศที่จะสามารถเอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ได้ดี เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ และไม่เน้นแบบแผนที่เคร่งครัดมากเกินไป

2. ส่วนข้อคำถามที่ว่าวิทยากรสามารถสร้างบรรยากาศการเรียนรู้แบบเป็นกันเองให้ ความสนใจต่อผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีค่าระดับความพึงพอใจดีมาก ($\bar{X} = 4.76$) เนื่องด้วยก่อนการจัดกิจกรรมผู้วิจัยได้มีวัยใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง และผู้วิจัยยังสามารถใช้ภาษาถิ่น (คำเมือง) ในการสนทนากับกลุ่มตัวอย่างได้ จึงทำให้มีความสนิทสนม คั่นเคยกับผู้เข้าร่วมกิจกรรม ซึ่งนอกจากการใช้ภาษาถิ่นในการจัดกิจกรรมการในครั้งนี้ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีแล้ว ผู้วิจัยยังได้จัดทำกิจกรรมเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพสังคม เช่น เพลงที่ใช้ในกิจกรรมก็จะเป็นเพลงบรรเลงพื้นเมืองที่บุคคลในสถานการณ์ตัวอย่างก็จะเป็นชื่อของคนในภาคเหนือ เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับอาชญา รัตน์อุบล (2544) ที่ได้อธิบายถึงลักษณะของการศึกษานอกระบบโรงเรียนว่าควรมีความสัมพันธ์กับสภาพของท้องถิ่น เนื้อหาของกิจกรรมและหลักสูตรของกิจกรรมการศึกษาโรงเรียน ควรยืดหยุ่นและหลากหลาย คือนอกจากจะมีกิจกรรมหลายประเภท หลายสาขาแล้ว เนื้อหาหลักสูตรในแต่ละวิชาควรจะต้องยืดหยุ่นให้สอดคล้องกับสภาพสังคมแต่ละท้องถิ่น ประกอบกับเมื่อถึงเวลาต้องดำเนินการจัดกิจกรรม ก่อนเริ่มกิจกรรมผู้วิจัยจะมีการทำความรู้จักกับผู้เข้าร่วมกิจกรรมอีกครั้ง มีการทำกิจกรรมละลายพฤติกรรมเพื่อเป็นการกระชับสัมพันธ์ไมตรีระหว่างกัน พร้อมทั้งสร้างบรรยากาศในการทำกิจกรรมด้วยความเป็นกันเอง ผ่อนคลาย และสนุกสนาน ซึ่งสอดคล้องกับแบ่งผู้เข้าร่วมกิจกรรมเป็นกลุ่มย่อยเพื่อให้สามารถดูแลได้อย่างทั่วถึง

ส่วนข้อคำถามที่ว่าลักษณะบุคลิกภาพของวิทยากรมีความเหมาะสมมีค่าระดับความพึงพอใจดี ($\bar{X} = 4.49$) เนื่องด้วยผู้วิจัยเคยมีประสบการณ์ในการสอนและความรู้กับเด็กและเยาวชนมาบ้าง จึงมีความคุ้นเคย และรู้ถึงจิตวิทยาการเรียนรู้ของเด็กและเยาวชนพอสมควร ด้วยเหตุนี้จึงสามารถนำมาปรับใช้ในการจัดกิจกรรมครั้งนี้ได้ แต่เนื่องด้วยความเป็นกันเองของวิทยากรที่มีมากอาจทำให้ดูเพื่อนกับผู้เข้าร่วมกิจกรรมเลยทำให้คะแนนในด้านบุคลิกภาพของวิทยากรมีระดับความพึงพอใจน้อยเมื่อเปรียบเทียบกับข้อคำถามอื่นๆ

2. ด้านการจัดกิจกรรม มีระดับความพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{X} = 4.71$)

ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมของผู้วิจัยในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อคำถามที่มีความพึงพอใจมากที่สุด คือ ความพึงพอใจต่อกิจกรรมในภาพรวม ($\bar{X} = 4.90$) เนื่องด้วยผู้วิจัยได้มีการจัดกิจกรรมที่มีความยืดหยุ่นในด้านต่างๆ เช่น ด้านเวลาในการจัดกิจกรรม เมื่อมีญาติมาเยี่ยมเด็กและเยาวชนผู้วิจัยก็จะมีการปรับเปลี่ยนเวลาในการทำกิจกรรมเพื่อให้เด็กและเยาวชนได้พบกับญาติ มีความยืดหยุ่นเรื่องกฎเกณฑ์ข้อตกลงต่างๆ ขณะที่ทำกิจกรรม เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับปฐม นิคมมานนท์ และคณะ (2543) กล่าวว่ากิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนมีความเป็นทางการน้อยกว่า หรือมีความยืดหยุ่นมากกว่าการศึกษาในระบบโรงเรียน ด้วยเหตุนี้ การศึกษานอกระบบโรงเรียนจึงมีโครงสร้างที่ไม่ตายตัว มีความอ่อนตัว และคล่องตัวมากกว่าการศึกษาในระบบโรงเรียน ซึ่งลักษณะที่เป็นทางการน้อย หรือมีความยืดหยุ่นมากนี้เองถือว่าเป็นข้อได้เปรียบของการศึกษานอกระบบ โดยลักษณะแห่งความยืดหยุ่นของการศึกษานอกระบบที่สำคัญในด้านต่าง ๆ มีดังนี้ 1. ความยืดหยุ่นด้านเวลาเรียน เนื้อหาส่วนใหญ่จะถูกแบ่งออกเป็นหน่วยย่อย ๆ ให้เหมาะสมกับเวลา ความต้องการและความจำเป็นของผู้เรียน โดยอาจจัดหลักสูตรสั้นหรือยาวก็ได้ ซึ่งคำนึงถึงผู้เรียนเป็นหลักสำคัญ นอกจากนี้การศึกษานอกระบบยังสามารถเปิดสอนในเวลาที่แตกต่างกัน เช่น เวลาเช้า กลางคืน หรือเปิดสอนวันหยุดเพื่อเอื้อต่อผู้เรียน 2. ความยืดหยุ่นด้านสถานที่เรียน การศึกษานอกระบบไม่ได้เจาะจงแน่นอนว่าจะต้องทำการสอนในโรงเรียนเสมอไป อาจจัดกิจกรรมขึ้นในโรงเรียน หรือจัดในสถานที่อื่นก็ได้ตามความเหมาะสม หรือแล้วแต่ความสะดวกเท่าที่สามารถหาได้ ทำให้สถานที่เรียนของการศึกษานอกระบบจึงจัดได้หลายสภาพ ตามความสะดวก และตามลักษณะของกิจกรรม 3. ความยืดหยุ่นด้านตัวผู้เรียน การศึกษานอกระบบเป็นการจัดบริการให้แก่บุคคลหลายช่วงวัย ทั้งเด็ก ผู้ใหญ่ และผู้สูงอายุ โดยอาจจัดขึ้นเพื่อบุคคลช่วงวัยใดช่วงวัยหนึ่งเฉพาะหรืออาจไม่จำกัดช่วงวัยก็ได้ 4. ความยืดหยุ่นด้านตัวผู้สอน การเรียนการสอนในกิจกรรมการศึกษานอกระบบส่วน

ใหญ่จะใช้วิทยากรที่หลากหลาย อาจเป็นผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ในอาชีพแขนงต่าง ๆ ซึ่งไม่จำเป็นต้องเป็นครูที่สอนเป็นประจำในหน่วยงานนั้น 5. ความยืดหยุ่นด้านวิธีเรียน การศึกษา นอกกระบบมีการใช้วิธีการสอน วิธีการเรียนที่แตกต่างกันไม่จำเป็นต้องเรียนในห้องเรียนเท่านั้น อาจเรียนผ่านสื่อต่าง ๆ หรือเรียนที่บ้านก็ได้ 6. ความยืดหยุ่นด้านผู้จัดบริการองค์กรหรือหน่วยงานที่ให้บริการ การศึกษานอกกระบบมีความหลากหลาย นับตั้งแต่องค์กรที่รับผิดชอบการศึกษาโดยตรง หน่วยงานอื่นหรือเอกชนก็สามารถจัดได้ 7. ความยืดหยุ่นด้านระเบียบ และกฎเกณฑ์ต่าง ๆ กิจกรรมการศึกษานอกกระบบจะมีการกำหนดกฎเกณฑ์ และระเบียบการปฏิบัติอย่างหลวม ๆ ไม่ตายตัว ซึ่งสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามสมควรด้วยเหตุและผล

นอกจากนี้ยังต้องอยู่บนพื้นฐานที่ให้เกียรติซึ่งกันและกัน และได้ตรงกับ อุดม เชยกิจวงศ์ (2544) ได้กล่าวว่าการศึกษานอกกระบบโรงเรียนว่า เป็นการศึกษาที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนด จุดมุ่งหมาย รูปแบบ วิธีการจัดการศึกษา ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญของการสำเร็จการศึกษาโดยเนื้อหาและหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพปัญหา และความต้องการของบุคคลแต่ละกลุ่ม นอกจากนี้ยังมีการใช้เทคนิคในการ จัดกิจกรรมที่หลากหลาย และมีความเหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งผู้วิจัยใช้เทคนิคที่หลากหลาย เช่น เกม การทดลองปฏิบัติจริง การแสดงบทบาทสมมติ กรณีศึกษา เป็นต้น อีกทั้งยังมีการเพิ่มความสนุกสนาน ผ่อนคลายด้วยการเล่นเกม ทั้งในรูปแบบเกมที่เน้นการนันทนาการ และเกมที่มีการสอดแทรกความรู้ เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้ทั้งความรู้และความสนุกสนาน เป็นการกระตุ้นให้เกิดความต้องการในการเรียนรู้ต่อไป ส่วนข้อคำถามที่มีความพึงพอใจต่ำสุด คือ เวลาที่ใช้ในการ จัดกิจกรรมมีความเหมาะสม ($\bar{X} = 4.62$) เนื่องด้วยผู้วิจัยมีกลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กและเยาวชนใน สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ซึ่งมีข้อจำกัดด้านเวลา เช่น ต้องอาบน้ำ รับประทานอาหาร พบญาติ เป็นไปตามกำหนดเวลา ซึ่งผู้วิจัยจะต้องมีการปรับเปลี่ยนเวลาจัดกิจกรรมอยู่ตลอดเวลา ประกอบกับผู้วิจัยเองมีข้อจำกัดด้านเวลาในการจัดกิจกรรมที่น้อย ซึ่งอาจส่งผลทำให้ มีระดับความพึงพอใจน้อยเมื่อเปรียบเทียบกับข้อคำถามอื่นๆ

3. ด้านเนื้อหา มีระดับความพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$)

ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความพึงพอใจต่อเนื้อหาความรู้เข้าใจง่ายในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อคำถามที่มีความพึงพอใจมากที่สุด คือ เนื้อหาความรู้มีความเข้าใจง่าย ($\bar{X} = 4.66$) เนื่องด้วยผู้วิจัยได้คัดสรรเนื้อหาสาระที่นำมาใช้ในการจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับช่วงวัยของกลุ่มตัวอย่าง และตรงกับความต้องการและปัญหาของเด็กและเยาวชนซึ่งกลุ่ม

ตัวอย่างสามารถนำไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน ซึ่งสอดคล้องอาชัญญา รัตนอุบล (2544) ที่ได้ อธิบายถึงลักษณะของการศึกษานอกระบบโรงเรียนว่า หลักสูตรและเนื้อหาวิชาของการศึกษานอก ระบบโรงเรียน ควรมีหลักสูตรที่มีลักษณะเป็นเนื้อหาตรงกับความต้องการของส่วนบุคคล ส่วน ใหญ่แล้วมักเป็นหลักสูตรระยะสั้น เพื่อมุ่งสนับสนุนให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ ประโยชน์ได้ทันทีทันใด และสามารถนำไปใช้แก้ปัญหาในชีวิตประจำวันที่ตนกำลังประสบอยู่ได้ อย่างเหมาะสม ด้วยเหตุนี้ทำให้ส่วนใหญ่แล้วผู้เรียนจะร่วมกับผู้สอนกำหนดหลักสูตรตามที่ตน สนใจ และเนื้อหาวิชานั้นการลงมือปฏิบัติ

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้คำนึงถึงประสบการณ์เดิมของกลุ่มตัวอย่าง เนื่องจากกลุ่ม ตัวอย่างเป็นเด็กและเยาวชนที่มีประสบการณ์เรื่องการควบคุมตนเองมาเป็นอย่างดี แม้ว่าส่วนใหญ่จะเป็นประสบการณ์ที่ไม่ดี แต่เมื่อนำมาแลกเปลี่ยนกันแล้วพบว่าสามารถทำให้กลุ่มตัวอย่าง เกิดการเรียนรู้ได้อย่างดี ส่วนข้อคำถามที่มีความพึงพอใจต่ำสุด คือ เนื้อหาความรู้สอดคล้องกับ ความต้องการของผู้เข้าร่วมกิจกรรม ($\bar{X} = 4.38$) เนื่องจาก กลุ่มตัวอย่างมีประสบการณ์เรื่องการ ควบคุมตนเองเป็นอย่างดี บางครั้งเรื่องที่ผู้วิจัยอาจกำหนดให้กลุ่มตัวอย่างอาจเป็นเรื่องที่กลุ่ม ตัวอย่างทราบแล้ว ทำให้กลุ่มตัวอย่างอาจเกิดการเบื่อหน่าย ซึ่งอาจส่งผลทำให้มีระดับความพึง พอใจน้อยเมื่อเปรียบเทียบกับข้อคำถามอื่นๆ

จากผลการประเมินความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อ เสริมสร้างความสามารถในการควบคุมตนเองต่อปัญหาและอุปสรรคสำหรับเด็กและเยาวชนใน สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน แสดงให้เห็นว่าผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความพึงพอใจทั้งใน ด้านเนื้อหา ด้านวิทยากร และด้านการจัดกิจกรรม นอกจากนี้เด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมยัง มีความต้องการจะเข้าร่วมกิจกรรมในลักษณะนี้อีก รวมทั้งมีความต้องการให้ผู้วิจัยมาจัดกิจกรรม ในลักษณะนี้อีกครั้ง ซึ่งย่อมส่งผลให้การจัดกิจกรรมมีประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ผลที่ดียิ่งขึ้น ที่ สำคัญกิจกรรมที่จัดขึ้นสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง และเป็นประโยชน์อย่างมากสำหรับผู้ เข้าร่วมกิจกรรมที่จะนำไปพัฒนาความรู้ ทักษะ ทศนคติเรื่องความสามารถในการควบคุมตนเอง ต่อปัญหาและอุปสรรค

4. การอภิปรายรายละเอียดของผลการจัดกิจกรรมการศึกษาในระบบโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการควบคุมตนเองต่อปัญหาและอุปสรรคสำหรับเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

จากการจัดกิจกรรมการศึกษาในระบบโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการควบคุมตนเองต่อปัญหาและอุปสรรคสำหรับเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน พบว่า กิจกรรมทั้ง 13 กิจกรรมสามารถเสริมสร้างความสามารถในการควบคุมตนเองต่อปัญหาและอุปสรรคสำหรับเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนได้ และยังเป็นกิจกรรมที่เด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนมีความสนใจในการร่วมกิจกรรม ทั้งนี้เนื่องจากเป็นกิจกรรมที่สนุกสนานและเน้นให้เด็กและเยาวชนได้มีส่วนร่วม ซึ่งกิจกรรมที่เด็กและเยาวชนให้ความสนใจมากที่สุด คือ กิจกรรมเหตุเกิดเพราะใคร กิจกรรมหัวใจฉันใครดูแล กิจกรรมรับหรือไม่ และกิจกรรมทุกปัญหามีทางแก้ไข ซึ่งทั้ง 4 กิจกรรมที่เด็กและเยาวชนให้ความสนใจเป็นอย่างมากโดยกิจกรรมดังกล่าวมีลักษณะที่เหมือนกันคือ เป็นกิจกรรมที่ให้เด็กและเยาวชนได้แสดงบทบาทสมมติ ซึ่งกิจกรรมบทบาทสมมติเป็นกิจกรรมที่เด็กและเยาวชนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรม โดยเริ่มตั้งแต่การคิดเนื้อเรื่องที่จะนำมาแสดง เลือกตัวละครว่าใครจะแสดงเป็นตัวละครใด และนอกจากนี้บทบาทสมมติที่เด็กและเยาวชนได้แสดงยังใช้ภาษาถิ่น (คำเมือง) ในการแสดง ทำให้เด็กและเยาวชนสามารถแสดงออกได้อย่างเต็มที่โดยไม่มีอุปสรรคในเรื่องภาษา การเล่นบทบาทสมมติเป็นการจัดสถานการณ์การแสดงที่สามารถช่วยให้ผู้เล่นได้คิดบทบาทบทบาทเรื่องราวที่เกิดขึ้น และยังเป็นการนำประสบการณ์เดิมมาประยุกต์ใช้ในการแสดง ซึ่งสอดคล้องกับ Burnard (1996) ได้กล่าวว่าบทบาทสมมติ เป็นการจัดสถานการณ์และแสดงบทบาทในสถานการณ์นั้นแล้วเรียนรู้จากการแสดง หลังจากแสดงบทบาทสมมติแล้วการคิดบทบาทเป็นสิ่งจำเป็น ตามด้วยการให้ข้อมูลป้อนกลับ เพื่อจะให้เกิดการเรียนรู้ใหม่ขึ้น อาจต้องมีการแสดงซ้ำเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมโดยเพิ่มทักษะหรือบทบาทใหม่ที่ได้ข้อมูล การเล่นบทบาทสมมติเป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์ได้ดี ดังนั้นเมื่อเด็กและเยาวชนได้ทำกิจกรรมที่เชื่อมโยงกับประสบการณ์เดิมของตน ได้ลงมือทำกิจกรรมด้วยตนเอง และมีความสุขจากการร่วมกิจกรรม

นอกจากกิจกรรมทั้ง 4 กิจกรรมที่เป็นกิจกรรมบทบาทสมมติที่เด็กและเยาวชนชอบมากที่สุดแล้ว ยังมีกิจกรรมที่เยาวชนรู้สึกสนุกสนานในการร่วมกิจกรรมอีกหลายกิจกรรม เช่น กิจกรรมนี้แหละตัวฉัน กิจกรรมวางแผนชีวิต พิชิตเป้าหมาย โดยกิจกรรมทั้ง 2 มีลักษณะเด่นคือ ให้เด็กและเยาวชนได้วาดภาพระบายสี ซึ่งเป็นกิจกรรมที่เด็กและเยาวชนมีความสุขขณะที่ทำกิจกรรมเป็นอย่างมาก โดยผู้วิจัยจะสังเกตพบว่า ขณะที่เด็กและเยาวชนวาดภาพมีการหยอกล้อกันในกลุ่ม มีการพูดคุยยิ้มแย้มแจ่มใส เด็กและเยาวชนบางคนมีการร้องเพลงขณะทำกิจกรรมอีกด้วย

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบว่ามียีกหลายกิจกรรมที่เด็กและเยาวชนเข้าร่วมให้ความสนใจ เช่น กิจกรรมฉันทะแก่งแค่นั้น โดยกิจกรรมนี้จะมีใบความรู้เรื่องการรับรู้ความสามารถในการควบคุมตนเอง ก่อนที่ผู้วิจัยจะให้ความรู้เรื่องการรับรู้ความสามารถในการควบคุมตนเองแก่เด็กและเยาวชน ผู้วิจัยได้สอบถามถึงวิธีการควบคุมตนเอง ปรากฏว่าเด็กและเยาวชนสามารถบอกวิธีการควบคุมตนเองได้ทั้งหมด โดยแต่ละคนจะมีวิธีการแตกต่างกันไป แต่เด็กและเยาวชนส่วนใหญ่ได้ตอบตรงกันว่า ทราบว่าจะต้องทำอะไรในการควบคุมตนเองแต่ไม่สามารถควบคุมตนเองได้ และสิ่งที่น่าสนใจของการจัดกิจกรรมในครั้งนี้ก็อย่างหนึ่งคือ ในการจัดการอภิปรายกลุ่มร่วมกัน ระหว่างผู้วิจัยกับเด็กและเยาวชน ถ้ามีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์กันผู้วิจัยจะพบว่า เด็กและเยาวชนจะมีประสบการณ์ในด้านต่างๆมากมาย โดยเฉพาะประสบการณ์เกี่ยวกับการดำเนินชีวิต เด็กและเยาวชนเหล่านี้มีมุมมองความคิดที่โตเกินกว่าอายุตนเอง แต่เพียงเพราะเหตุการณ์ความผิดพลาดในอดีตที่ไม่สามารถควบคุมตนเองได้ทำให้หลงกระทำผิด จนเป็นเหตุให้ต้องเข้ารับการฝึกอบรมที่สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

จากการที่ผู้วิจัยได้เข้ามาจัดกิจกรรมในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนเป็นระยะเวลา 6 วัน ผู้วิจัยพบว่า เด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนมีทั้งความรู้ความสามารถที่พร้อมจะได้รับการพัฒนา เพียงแต่การกระทำผิดพลาดในอดีตอันเนื่องมาจากปัจจัยต่างๆที่ส่งเสริมให้กระทำผิดทำให้เด็กเหล่านี้ต้องถูกมองจากสังคมว่าเป็นเด็กที่ไม่ดี แต่หากได้เข้ามาสัมผัสกับเด็กเหล่านี้แล้ว ผู้วิจัยเชื่อว่าจะทำให้มุมมองในด้านที่ไม่ดีกับเด็กเหล่านี้เปลี่ยนแปลงไป ผู้วิจัยเองก็เช่นกันเมื่อได้เข้ามาสัมผัสกับเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนทำให้ผู้วิจัยพบว่าเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนไม่แตกต่างจากเด็กทั่วไปในสังคมเลย แต่มีสิ่งหนึ่งที่เด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนต้องการมากกว่าเด็กและเยาวชนทั่วไปในสังคมก็คือ โอกาส โอกาสที่จะกลับเข้ามาอยู่ร่วมกับในสังคม ซึ่งโอกาสเหล่านั้นเป็นสิ่งที่เราสามารถมอบให้เด็กและเยาวชนเหล่านี้ได้เพียงแค่เราเปิดใจในการยอมรับพวกเขาให้กลับเข้ามาในสังคมอีกครั้ง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำกิจกรรมไปใช้

1.1 จากผลการดำเนินการจัดความสามารถในการควบคุมตนเองต่อปัญหาและอุปสรรค จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทำการศึกษาถึงลักษณะ ภูมิหลัง และข้อจำกัดในการเรียนรู้ของเด็กและเยาวชน เพราะปัจจัยดังกล่าวมีอิทธิพลต่อการเปิดรับความรู้และมุมมองใหม่ๆ ของเด็กและเยาวชน นอกจากนี้ยังส่งผลต่อความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรมและผลสัมฤทธิ์ในการจัดกิจกรรมด้วย ทั้งนี้ในการจัดกิจกรรมจะต้องเตรียมความพร้อมของสถานที่โดยจะต้องมีความเหมาะสมกับลักษณะของกิจกรรมและเทคนิคที่ใช้ในการจัดกิจกรรม ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยเสริมสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กและเยาวชน นอกจากนี้จะต้องมีการจัดเตรียมสื่อและอุปกรณ์ที่จะต้องใช้ในการดำเนินการจัดกิจกรรมให้พร้อม ทั้งนี้หากกิจกรรมโดยยากต่อการทำความเข้าใจ ผู้จัดกิจกรรมควรจะมีการอธิบายรายละเอียดและสาธิตตัวอย่างให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมเข้าใจ ก่อนพร้อมทั้งสุ่มถามเพื่อตรวจสอบความเข้าใจให้ถูกต้องตรงกัน ทั้งนี้เพื่อให้การดำเนินการจัดกิจกรรมเป็นไปด้วยความราบรื่น

1.2 จากผลการดำเนินการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการควบคุมตนเองต่อปัญหาและอุปสรรคสำหรับเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จำเป็นที่จะต้องมีส่วนช่วยความสะดวกที่ดี ซึ่งนับว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญในการดำเนินการจัดกิจกรรม ทั้งนี้ควรเป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีความเป็นกันเอง เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายทุกคน ได้อย่างเป็นธรรมชาติและเต็มไปด้วยความจริงใจ ที่สำคัญพร้อมที่จะเรียนรู้ไปพร้อมกับกลุ่มเป้าหมายหรือเด็กและเยาวชน ดังนั้นผู้จัดกิจกรรมหรือผู้อำนวยความสะดวกจึงมีความเข้าใจในลักษณะของการเรียนรู้และหลักการจัดการศึกษาให้กับเด็กและเยาวชน มีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระในการจัดกิจกรรมเป็นอย่างดี ทั้งนี้ควรสนับสนุนด้วยการเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นโดยเป็นผู้รับฟังและเชื่อมโยงการเรียนรู้ที่ดีเป็นกำลังใจและจูงใจให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนการเรียนรู้จากประสบการณ์อยู่เสมอ ที่สำคัญควรกระทำตนเป็นแบบอย่างที่ดีในทุกด้านอีกด้วย

1.3 จากผลการดำเนินการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการควบคุมตนเองต่อปัญหาและอุปสรรคสำหรับเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ควรมีการจัดกิจกรรมด้วยเทคนิคการเรียนสอน สื่ออุปกรณ์ที่หลากหลาย ซึ่งเทคนิคและสื่ออุปกรณ์ต่างๆ เหล่านี้จะทำให้เด็กและเยาวชน เรียนรู้ได้ดีและมีความสุข สนุกกับการเข้าร่วมกิจกรรม รู้สึกเป็นส่วนหนึ่งในการทำกิจกรรม อีกทั้งยังเป็นการสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ร่วมกันและสร้างเสริมสัมพันธภาพที่ดีระหว่างกัน

1.4 จากผลการดำเนินการจัดกิจกรรมการศึกษาครอบครัวแบบโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการควบคุมตนเองต่อปัญหาและอุปสรรคสำหรับเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องคัดเลือกเนื้อหาสาระที่จะนำมาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมและมีความสอดคล้องกับลักษณะ บริบทและความต้องการของผู้เข้าร่วมกิจกรรม เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการร่วมทำกิจกรรม โดยต้องเน้นให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมเกิดมุมมองใหม่ ได้รับความรู้ที่ถูกต้อง มีการปรับเปลี่ยนทัศนคติ ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้น และสิ่งที่เรียนรู้จากกิจกรรมต้องสามารถนำไปพัฒนาและประยุกต์ใช้ได้จริงในการดำเนินชีวิตประจำวัน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการติดตามผลการจัดกิจกรรมการศึกษาครอบครัวแบบโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการควบคุมตนเองต่อปัญหาและอุปสรรคสำหรับเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกับกลุ่มทดลองต่อไปอีกในระยะเวลาที่นานขึ้น เพื่อจะได้รู้ถึงความคงอยู่ของความรู้ ทักษะ และทัศนคติที่เปลี่ยนแปลงไปในเชิงบวก และควรมีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเพิ่มมากขึ้น เช่น แบบสอบถามการติดตามผล แบบสัมภาษณ์ โดยพัฒนากิจกรรมควบคู่ไปด้วย

2.2 ควรมีการพัฒนากิจกรรมการศึกษาครอบครัวแบบโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการควบคุมตนเองต่อปัญหาและอุปสรรคให้กับกลุ่มเป้าหมายอื่นๆ เช่น กลุ่มเด็กและเยาวชนทั่วไป กลุ่มเด็กเร่ร่อน เป็นต้น เพื่อเป็นการพัฒนากิจกรรมการศึกษาครอบครัวแบบโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการควบคุมตนเองต่อปัญหาและอุปสรรคในหน่วยงานอื่นๆต่อไป

2.3 ควรมีการนำแนวคิดอื่นๆ เช่น การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม การเรียนรู้จากประสบการณ์ เป็นต้น มาประยุกต์รวมกับการจัดกิจกรรมการศึกษาครอบครัวแบบโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการควบคุมตนเองต่อปัญหาและอุปสรรคซึ่งอาจจะเกิดผลดียิ่งขึ้น

2.4 กิจกรรมที่จัดขึ้นสำหรับเด็กและเยาวชน ควรเป็นกิจกรรมที่มีความสนุกสนาน และไม่ใช่วิชาการมากเกินไป หากมีเรื่องการคิดวิเคราะห์ในการจัดทำกิจกรรม ควรเป็นเนื้อหาที่ไม่ยากเกินไปสำหรับช่วงอายุของเด็กและเยาวชน และที่สำคัญควรเป็นกิจกรรมที่เด็กและเยาวชนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง เพราะถ้ากิจกรรมสามารถทำให้เด็กและเยาวชนได้เรียนรู้ได้ด้วยตนเองจะทำให้เด็กและเยาวชนต่อยอดความรู้ที่มีอยู่และนำไปประยุกต์ใช้ได้ตลอดไป